

FARKLI ÜLKELERİN ÜNİVERSİTE BAYAN VE ERKEK TAKIM VOLEYBOLCULARININ SOSYAL DEĞER ANLAYIŞLARI

Gülşen SARAÇ¹

Ertan KILCIĞIL¹

Geliş Tarihi: 05. 05. 2004

Kabul Tarihi: 31. 05. 2004

ÖZET

Değer, bireylerin yaşamlarındaki çeşitli alternatifler arasında belirli seçimler yapma nedenlerini yanıtlayan subjektif bir kavramdır. Bu çalışmada farklı ülkelerin üniversite bayan ve erkek takım voleybolcularının sosyal değer anlayışlarının tespiti amaçlanmıştır. Bu çalışma, Fransa'da (Paris) 9-12 Nisan 2004 tarihlerinde yapılan Özel Uluslararası Üniversitelerarası Voleybol Turnuvası'nda beş ülke (Fransa, Hollanda, İsviçre, Portekiz, Türkiye), sekiz takım olmak üzere 25 bayan ve 35 erkek olmak üzere toplam 60 voleybolcu sporcu ile sınırlıdır. Sosyal değer anlayışlarını ölçen ve dört yabancı dilde hazırlanan 151 soruluk anket Kudryaşov'un çalışmasından alınmıştır (Kudryaşov, Gennadiy., " Türkiye ve Rusya Federasyonu Gençlerinin Sosyal Değer Anlayışlarının Karşılaştırılması", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2002) ve bizzat uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler, uzman görüşüne başvurularak ve ülkelerin her soru grubuna verdikleri yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre yapılan Z Testi ile istatistiki bakımdan analiz edilip yorumlanmıştır. Tüm ülkelerin örneklemeleri için geçerli ortak sosyal değerler şunlardır: Başkalarının haklarına saygı göstermektedirler, iyilik yapan insanlara karşılığını manevi olarak ödemektedirler, özel günlerde aileyle beraber olmayı istemektedirler. Tüm canlıları sevmek düşüncesi ve yaşça büyüklerin söylediklerini yapmak düşüncesi tarafsız-nötr'dür. Okullardaki başarıya önem vermektedirler. Hayır-yardım işlerinde bulunmak istemektedirler. Türkiye hariç tüm ülkelerin örneklemeleri macera dolu bir yaşamı ve otoriter bir insan olmayı istemektedirler. İnsanlara yardım ederek birlikte yaşamak istemektedirler. Her olayda etkin rol almak istemektedirler. Sorumluluk sahibidirler. Toplumdaki insanlarla bazı şeyleri paylaşmaktan yanadırlar. Üniversiteye girmek için her seçeneği denememektedirler. Yaratıcı olma düşüncesindedirler. Akrabalık ilişkilerine önem vermektedirler. Anayasa, hukuk ve borsa kurumuna önem vermektedirler. Cesaretili olmak önemlidir. Portekiz hariç tüm ülkelerin örneklemeleri için okul önemli, para önemsizdir. Polis ve sağlık kurumu önemli, sinema değersiz-önemsizdir. Araştırma sonucu istatistiki açıdan $p < 0,01$ ve $p < 0,05$ aralığında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Voleybol, Sosyal Değer

THE SOCIAL VALUE UNDERSTANDINGS IN VOLLEYBALL PLAYERS OF MALE AND FEMALE UNIVERSITY TEAMS OF DIFFERENT COUNTRIES

ABSTRACT

Value is a subjective concept that answers the private reasons of making choices of individuals between the various alternatives in their lives. In this study, the determining of different countries' female and male volleyball players' social value understandings is aimed. This study is limited by total 60 athletics insisting 25 females and 35 males in 5 countries and eight teams at the volleyball tournament of special international intersiversity which is done between 9 and 12 april of 2004. (France, Netherlands, Switzerland, Portugal, Turkey) 151 questionaired public survey measuring the social value and prepared in four foreign languages has been taken from Kudryaşov's work. (Kudryaşov ,Gennadiy,"comparing the social values of Turkey and Russian Federation", Selçuk University The Institute of Social Sciences, the Mainpart Branch of Sociology master thesis, Konya 2002) and selfly been applied. The surviving datas found after the investigation are interpreted as been analyzed in the view of statistical, by the Z test which is done with the comparing of the rates of the answers which the countries have given to all the questionnaire groups, and by applying to the opinion of the expert. The common social values desired for all the countries' examples are these: They respect to the rights of other people. They pay back to the people who made fewer as temporary. They want to be with the family on the special days. the opinion of loving to all the living things and to obey doing the things that the olders said are impartial _ neutral. They give importance to the succes at the schools. They want to be in the duties of benefit and help works. The examples of all the contries except turkey want a fully adventured life and be an authoriter person. They want to live with people together by helping to them. They want the active role to take in every cases. They have the responsibility. They support to share some of the things with the people in the society. They are not on trying everything to join the university. They are on the opinion of being creative. They give importance to the relationship. They give importance to the constitution, Stock exchange and law society. To be couragefull is important. For all the countries except portugal of examples, the school is important , money is unimportant. Police and the health instution are important, the movie is unimportant and worthless. In the final of the investigation, by the mean of the statisticity , it is evulated as in the interval of p lower than 0,01 and p lower than 0,05.

Key Words: Volleyball, Social Value

¹ Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

GİRİŞ VE AMAÇ

İnsan gruplarının eylemleri ve amaçları, gelenekten kaynaklanan kısıtlayıcılık getirirse de, o kısıtlanmış davranış yine anlamlı bir değere sahiptir. Hayatın canlılığı karşısında, esnekleşen gelenekler ve toplum yapısı, insan davranışının ve düşüncesinin yeni geliştirdiği eylemlere uyumunu kolaylaştırır. Yaşanmış ve yaşanacak olan değerler ister yönlendirilmiş veya yöneltmiş olsun, isterse özgürce gelişsin, o ülke kültürü için yüzyıllardır süregelen etkisini sürdürürler. Bir ülke için değerli olabilen bir sosyal değer, bir başka ülke için anlamı tarifsiz inanılmazlıklara neden olur ve hayretler içine bırakır. O değere nasıl ve neden inanıldığının yanıtı zor bulunur veya çoğunlukla bulunamaz.

Doğa güzelliği gibi, toplumsal açıdan bakıldığında, değerler kendiliğinden oluşmaz, kültürden ve geleneklerden kaynaklanır. Eğitimin etkisi toplumsal değerleri anlamlandırır veya anlamlandırmaz. Çünkü bazılarında anlamlı gelen değerler, bazılarında anlamlı gelmez. Çünkü değer, bireylerin yaşamlarındaki çeşitli alternatifler arasında belirli seçimler yapma nedenlerini yanıtlayan subjektif bir kavramdır. Bu çalışmada farklı ülkelerin üniversite bayan ve erkek takım voleybolcularının sosyal değer anlayışlarının tespiti amaçlanmıştır. Ancak bu amaca ulaşmak için geniş yaş grubu aralığı evreninden ve daha büyük çaplı araştırma grubundan meydana gelen bir araştırmaya gerek vardır. Çalışma, araştırma grubunun sosyal değerleri benimseme veya önemseme düzeyinin tespit edilmesi ile sınırlıdır. Bundan dolayı; değerler, araştırma grubunun özelliğine ve önemsenme düzeylerinin ne olduğunun belirlenmesi ile sınırlı kalmıştır. Ülkelerarası farklılıklar gösterilmiş, fakat bunların nedenleri, kültürlerarası farklılıkların ilişkileri gibi yorum derinliği yapılmamıştır.

Değerlerle ilgili birçok araştırmacı, değişik tanımlar yapmışlardır. İçerikler veya anlatılmak istenilen tanımlar farklı şekillerde olsalar bile, bütünlüğü ve anlamı bozmayacak genel çerçevededirler. "Değerler iyi kötü ayırımı ile ilgili olup, birey ya da grupların diğer alternatifler arasında bilinçli olarak seçtikleri ideal ya da arzu edilen davranış kalıplarını belirler. Dolayısıyla değerler ulaşılması kolaylıkla mümkün olanı değil, ulaşılma arzusu duyulan 'ideal hedefleri' temsil ederler. Hedef tercihinin ise birey ya da işletmenin çevresindeki konu ya da olayların onlar için ifade ettikleri faydalar belirler [Baysal, C.A., Sosyal Ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1981]" (1). "Bireyler değerlerle ilgili seçimlerini yaparken o toplumsal sistemde bulunan başka değerlerin de bilincindedirler" (2).

"Değer, genel olarak bireyin diğer bireylerle ilişkilerinde belirli durumları tercih etme eğilimi olarak tanımlanabilir [Hofstede, G., Cultures And Organizations Mc Graw Hill, London,1991]" (1) .

"Rokeach'a göre ise değerler, bireylerin ideal davranış tarzları veya yaşam amaçları hakkındaki inançları olup, davranışa farklı tarzlarda rehberlik eden çok yönlü standartlardır" (3,4,5).

"Bireyler, değerlere verdikleri önem dereceleri veya öncelikler bakımından, farklılık gösterir ve bireyin değer öncelikleri büyük ölçüde, içinde yaşadığı kültürün dominant değerlerinden etkilenir. Yani, kültür, bireylerin davranışlarını onlara aşladığı veya öğrettiği değerler aracılığıyla etkilemektedir. Bu yüzden bireysel değerler kültürün ya da sosyal sistemin ürünü kabul edilmektedir" (3,5).

Genel olarak ele aldığımızda ".kişiye ve gruba yararlı, kişi ve grup için istenilir veya kişi ve grup tarafından beğenilen her şeyin 'değere' sahip olduğu ileri sürülebilir"(6).

"Günlük dilde kullandığımız 'değer' tabiri deşmek fiilinin geniş zamanının şeklidir. Herhangi bir şeyi yararlı ve olumlu gördüğümüzde 'değer' kelimesini kullanırız, ona bir pozitif mana yükleriz" (7).

Değer tanımlarında ön plana çıkan tanımlardan biri Amerikalı sosyal psikolog Rokeach'ın tanımıdır. Rokeach (8), insan değerlerinin doğası ile ilgili bazı varsayımları gözönüne almıştır. Bunlar:

- Her birey bir değere ve değerler sistemine sahiptir.
- Bir inanın sahip olduğu değerlerin toplam sayısı görece ufaktır.
- Herkes aynı değere farklı derecelerde sahiptir.
- Değerler, değer sistemleri içinde organize olmuştur.
- İnsanın sahip olduğu değerler kültürün, toplumun, kurumların ve bireylerin kişiliğinin bir ürünüdür.

Değerlerin önemi, sosyal bilimlerin ortaya çıkarmak ve anlamak üzere ilgilendikleri hemen hemen bütün olgularda açıkça gözlenmektedir diyen Rokeach'ın varsayımlarına dayanarak yapmış olduğu tanımlamaya göre: Bir değer, bireysel veya sosyal bakımından belirli bir davranış biçiminin veya varolma amacının, buna ters bir davranış biçimi ya da yaşam amacına nispeten tercih edildiği daimi bir inançtır.

Değer konusunda kapsamlı çalışmaları bulunan "Hofstede, insanın zihinsel programının önemli yapı taşlarından biri olarak gördüğü değeri, Rokeach'ın tanımına göre daha dar, ancak çok benzer bir biçimde tanımlamıştır: Değer belirli durumları diğerlerine tercih etme eğilimidir" (1).

Değer konusunda her bireyin kendine özgü profili olduğunu söyleyen "Allport, Vernon, Lindzey, bir değerın bir inanç olduğunu ve bir bireyin sahip olduğu inanca dayanarak, tercih yaparak hareket ettiğini belirtmektedirler" (1).

Latince kültürüne sahip Avrupa dillerinde de değer karşılığı 'value'dür. 'Value'nün anlamı hem değer, hem fiyat, mayet hem de bir ölçüyle yüklenen değerlendirme kavramı, ölçütüdür. Böyle olduğuna göre değer her zaman olumlu bir niteliğe sahip değildir. Ansiklopedik tanımına gelince, değer: "İnsan, sosyal grup, genel olarak toplum için ve kendi özelliklerine göre değil; fakat insanın hayati alanına, çıkarlarına ve sosyal ilişkilerin taleplerine göre belirlenen çevremizdeki objelerin olumlu veya olumsuz manalarıdır. Söz konusu mananın ölçüt ve değerlendirilmesi, ahlaki siyasi ve

manevi, olumlu-olumsuz değer bilinir [BES - большой энциклопедический Словарь, научное издательство "большая российская энциклопедия" Москва, "Норинт" Санкт-Петербург, 2-ое издание, 2000.] (7).

Mengüşoğlu'nun değer tanımı Fichter'inkine benzer. Fichter'e göre değer "Her tür amaç ve hedefler, her türlü ilgi ve çıkarlar; tutkular, her türlü idealler, her türlü güç ve iktidar etkenler; her türlü ün ve şan hırsı; yerme, övme, saygı ve saygısızlık, inanma ve inanmama, sözünde durma ya da durmama, dürüstlük, sevgi ve nefret" (9) gibi niteliklere sahiptir.

Değerin yaşamımızdaki öneminin bir başka şekilde ele alınışı şöyledir: "Değer tepkisel davranışların modellerine belirleyen, sistemin soyutluğunu doğuran, ihtiyaçlar hiyerarşileri yöneten şeylerdir [SURİNA - сурина Н.: социальные ценности в стратегиях развития в условиях глобализации, www.prof.msu.ru/conf/conf45.htm, 20.04.2002]" (7).

Kendi başına değer yoktur. "Doğayı yararlı, doğru, iyi ve güzel yapan insandır. İnsan yaşadığımız evrene erekler koyar, değer niteliklerini katar ve böylece evreni yararlı, doğru, iyi ve güzel bir evren yapmakla insanlaştırır. Böyle insanlaştırılan bir evren, bir değerler evreni olmuş olur" (7).

Psikolojik değer ve "onun önemi onun objektif bir esasa dayanıp dayanmamasında değil, fakat insan davranışlarının yol göstericisi olarak oynadığı roldedir. Bu bakımdan psikolog değeri sadece bir inanç olarak alır ve bu ona yeter" (10).

"Felsefede 'kişi değerleri' kişiler arasında ilişkilerde doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ortaya çıkan sevgi, dürüst olma, bağlılık, saygı, adil olma gibi ve açık düşünme, doğru bağlantılar kurabilme gibi kişi imkanlarıdır. 'Bir kişinin değerleri' de o kişinin yaşamında ön plana koyduğu değer, yaptıklarında, yaşamında ağır basan kişi değerleri ve diğer değerlerdir [Kuçuradi, I., İnsan Ve Değerleri, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara 1971]" (1).

Durkheim'in değerlerle ilgili sosyolojik açıklaması önemlidir. "Davranış ya da düşünce tipleri, yalnızca bireyin dışında olmakla kalmaz, sahip oldukları buyurucu ve zorlayıcı bir güç sayesinde, istesin istemesin, ona kendilerini kabul ettirirler. Kuşkusuz, gönülden uyduğum zaman, bu zorlama kendini hissettirmez ya da az hissettirir. Ama bu olguların özünde bulunan bir nitelik olmaktan da geri kalmaz; bunun kanıtı ise direnmeye kalkışırsak hemen kendini göstermesidir. Hukuk kurallarını çiğnemeyi denersem, zaman kalmışsa edimimi engelleyecek, edim gerçekleşmişse ama düzeltilebilirse, onun geçersiz kılacak ve düzeltip eski durumuna yeniden getirecek, edim başka türlü düzeltilmezse beni cezalandıracak biçimde tepki gösterirler. Salt ahlaksal özdeyişlerimi söz konusu oldu? Kamu vicdanı onları inciten bir edimi, yurttaşların davranışları konusunda uyguladığı denetim ve istediği gibi yararlandığı özel cezalarla bastırır. Başka durumlarda, başka daha az şiddetlidir, ama daha var olmaktan da geri kalmaz. Herkesin benimsediği ilkelere eğmezsem, giyinirken ülkemde ve bağlı olduğum sınıfta uyulan adaletleri hiç önemsememsem, hedef olduğum olaylar ve insanların benden uzaklaşması, daha yumuşak biçimde de olsa, gerçek anlamında bir cezanın yarattığı etkinin aynısını yaratırlar. Ayrıca, baskı, dolaylı da olsa, daha etkisiz değildir. Vatandaşlarımla Fransızca konuşmak, geçerli paralar kullanmak zorunda değilim; ama başka türlü davranmama da olanaksız. Bu zorunluluktan kurtulmayı denesem bile, girişimim içler acısı bir başarısızlığa uğrar. Sanayici olsam, yüzyıl öncesinin usul ve yöntemleriyle çalışmamı hiç bir şey engelleyemez; ama bunu yaparsam mutlaka iflas ederim. Hatta bu kurallardan kurtulabilsem ve onları başarılı çiğneyebilsem bile, onlarla savaşmak kalmadan asla yapamam bunu. Sonunda yenik düşseler bile, gösterdikleri dirençle zorlayıcı güçlerini yeterince hissettirirler. Başarılı da olsa, girişimleri bu tür engellere çarpmayan yenilikçiler yoktur" (11).

"Durkheim'in tasvir etmeye çalıştığı toplumsal olgunun yaşadığı ve yer aldığı çevre, şüphesiz, 'değerin'de yeridir. Bu anlamda sosyal değerlerin, zihniyet, norm gibi kurumlaştığı söylenebilir" (7).

"Yapılmış olan birbirine çok benzer değer tanımlarından görüyoruz ki değerler istekleri, tercihleri, arzuları yani sevilen ve sevilmeyen şeyleri durumları ya da koşulları yansıtmaktadır. Değerler biri için en çok önemi olan kavram ya da fikirleri, neyin doğru, uygun ya da arzu edilir olduğu hakkındaki düşünceleri ya da inançları içerir. Bu anlamda değerler, davranışları anlamak için en önemli anahtarlardan biridir; Çünkü, hareketlerimiz tercih yoluyla kabul edilmiş inançlarımızdan oldukça etkilenir [Turgut, T., İşadamlarının İş Yaşamı ve Çalışma Değerleri, M.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü İngilizce İşletme Bölümü Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996]" (1).

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışma, beş ülke sekiz takımın katılımıyla 9-12 Nisan 2004 tarihlerinde Fransa'da (Paris) gerçekleşen Özel Uluslararası Üniversitelerarası Voleybol Turnuvası'nda 25 bayan ve 35 erkek olmak üzere toplam 60 voleybolcu sporcu üzerinde; sosyal değer anlayışları ve demografik özellikleri sorgulayan ve dört yabancı dilde hazırlanan (Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca) 151 soruluk anketle yapılmıştır. Bu soruların 135'i sosyal değer anlayışları, 16'sı da demografik bilgileri sorgulamaktadır. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan anketin soruları Kudryaşov'un² çalışmasından alınmıştır. Kudryaşov, anket soruları çalışmasını Gökçe'den³ yararlanarak hazırlamıştır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler, uzman görüşüne başvurularak ve ülkelerin her soru grubuna göre verdikleri yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre yapılan Z Testi ile istatistikî bakımdan p<0,01 ve p<0,05 aralığında değerlendirilip yorumlanmıştır. Araştırma grubu ülkelerin evreni değil, turnuva evreni ile sınırlıdır.

² Kudryaşov, Gennadiy., "Türkiye ve Rusya Federasyonu Gençlerinin Sosyal Değer Anlayışlarının Karşılaştırılması", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2002.

³ Gökçe, Orhan., "Türk Gençlerinin Sosyal Ve Ahlâki Değerleri", Ata Dergisi, Selçuk Üniversitesi Yayınları, 1994.

Anketin Tanıtılması

Anket formu üç bölümden oluşmaktadır.

- 1- Araştırma grubuyla ilgili demografik sorular (kendileri ve aileleriyle ilgili).
- 2- Günlük yaşamla ilgili sorular.
- 3- Sosyal kurumlara ilgili sorular.

Anketin 2. ve 3. bölümündeki sorular, toplumsal düzlemde olup, geleneksel ve modern ölçekleri taşımaktadırlar. Anketin 2. bölümünün soruları geleneksel ve modern içerikli sorulardır. 'Aileye büyük önem vermek', 'yaşça büyüklerin söylediklerini yapmak', 'dindar olmak' gibi sorular, geleneksel değerleri; 'bağımsız olmayı istemek', 'yaşamda sürekli değişiklikler istemek', 'her zaman her şeyde kendisinin karar vermesini istemek', 'özgürlük ve temel hakları korumak' gibi sorular da modern değerleri sorgulamaktadır. Sorular iki kategoriye (geleneksel-modern) ayrılmış olmalarına rağmen, onlardan bazıları her iki kategoride de yer almaktadırlar. Örneğin; 'şakacı olmak' değerinin zaman ve çağlarla sınırı yoktur. Oysa 'adaletsizliğe karşı çıkmak' değer ölçeği, özü itibarıyla 'kendi ülkesinin adaletine güvenmek' değer ölçeğine yakın olmakla beraber, bunlar; karşıt kategorilere sahiptirler. Bu anket, Springer'den beri bilinen estetik, bilimsel, iktisadi, sosyal, dini ve Güngör'ün eklemesiyle ahlâki, Schwartz'ın evrensellik, kendi yorumunu belirleyebilmek, uyarıcılık, başarı, güç, zevk alma duyguları, maneviyat, güvenlik, uyum, gelenek, yardımseverlik ve nihayet Rokeach'ın amaçsal ve araçsal olarak nitelediği ve iki temel kategoride topladığı (gelenek-modern) eş değerler ve sosyal kurum değerlerinden oluşan 151 soruluk sosyal değerler tablosundan oluşmuştur.

BULGULAR

151 tablo ve ülkelerin birbirlerinin oran karşılaştırmasını gösteren 109 sayfalık bulguların hepsi burada verilmemiş, tüm ülkeler için geçerli ortak sosyal değerlerden bazıları örnek olarak verilmiştir.

Tablo: 1 Otoriter Bir İnsan Olma Durumu

ÜLKELER	HİÇ KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM	TOPLAM
FRANSA	1	6	11	5	0	23
HOLLANDA	0	0	3	3	1	7
İSVİÇRE	1	0	4	2	1	8
PORTEKİZ	1	6	5	2	0	14
TÜRKİYE	0	2	4	1	1	8
TOPLAM	3	14	27	13	3	60

Ülkelerin sporcularının **otoriter bir insan olma durumuna göre** iki yönlü tablolarda verilen yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre (Z testi), istatistik bakımından anlamlı-önemli ($p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde) bulunanlar: Fransa-Hollanda (katılmıyorum) $Z: 2.85$ $p < 0.01$, Fransa-İsviçre (katılmıyorum) $Z: 2.85$ $p < 0.01$, Hollanda-Portekiz (katılmıyorum) $Z: -2.29$ $p < 0.05$, İsviçre-Portekiz (katılmıyorum) $Z: -2.45$ $p < 0.05$

Tablo: 2 Sorumluluk Sahibi Olma Durumu

ÜLKELER	HİÇ KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM	TOPLAM
FRANSA	0	0	4	7	12	23
HOLLANDA	0	0	3	4	0	7
İSVİÇRE	0	0	3	2	3	8
PORTEKİZ	0	1	3	3	7	14
TÜRKİYE	0	0	1	2	5	8
TOPLAM	0	1	14	18	27	60

Ülkelerin sporcularının **sorumluluk sahibi olma durumuna göre** iki yönlü tablolarda verilen yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre (Z testi), istatistik bakımından anlamlı-önemli ($p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde) bulunanlar: Fransa-Hollanda (katılıyorum) $Z: 5.01$ $p < 0.01$, Hollanda-İsviçre (katılıyorum) $Z: -2.05$ $p < 0.05$, Hollanda-Portekiz (katılıyorum) $Z: -2.65$ $p < 0.01$, Hollanda-Türkiye (katılıyorum) $Z: -3.42$ $p < 0.01$

Tablo: 3 Akrabaya Değer Verme Durumu

ÜLKELER	HİÇ KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM	TOPLAM
FRANSA	0	1	1	7	14	23
HOLLANDA	0	0	0	5	2	7
İSVİÇRE	1	0	1	4	2	8
PORTEKİZ	0	2	2	6	4	14
TÜRKİYE	0	1	1	6	0	8
TOPLAM	1	4	5	28	22	60

Ülkelerin sporcularının **akrabaya değer verme durumuna göre** iki yönlü tablolarda verilen yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre (Z testi), istatistik bakımından anlamlı-önemli ($p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde) bulunanlar: Fransa-Hollanda (katılıyorum) Z:-3.05 $p < 0.01$, Fransa-Türkiye (katılıyorum) Z:-3.38 $p < 0.01$, Fransa-Hollanda (tamamen katılıyorum) Z:2.33 $p < 0.05$, Fransa-İsviçre (tamamen katılıyorum) Z:2.64 $p < 0.01$, Fransa-Türkiye (tamamen katılıyorum) Z:2.33 $p < 0.05$, Fransa-Türkiye (tamamen katılıyorum) Z:5.98 $p < 0.01$, Portekiz-Türkiye (tamamen katılıyorum) Z:2.37 $p < 0.05$

Tablo: 4 Anayasa-Hukuka Değer Verme Durumu

ÜLKELER	HİÇ KATILMIYORUM	KATILMIYORM	FİKRİM YOK	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM	TOPLAM
FRANSA	3	2	6	7	5	23
HOLLANDA	0	0	3	4	0	7
İSVİÇRE	0	1	2	3	2	8
PORTEKİZ	0	1	2	11	0	14
TÜRKİYE	1	0	3	2	2	8
TOPLAM	4	4	16	27	9	60

Ülkelerin sporcularının **anayasa-hukuka değer verme durumuna göre** iki yönlü tablolarda verilen yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre (Z testi), istatistik bakımından anlamlı-önemli ($p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde) bulunanlar: Fransa-Portekiz (katılıyorum) Z:-3.74 $p < 0.01$, Fransa-Hollanda (tamamen katılıyorum) Z:2.53 $p < 0.05$, Fransa-Portekiz (tamamen katılıyorum) Z:2.53 $p < 0.05$, Portekiz-Türkiye (katılıyorum) Z:3.36 $p < 0.01$, Portekiz-Türkiye (tamamen katılıyorum) Z:-2.16 $p < 0.05$

Tablo: 5 Cesarete Değer Verme Durumu

ÜLKELER	HİÇ KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM	TOPLAM
FRANSA	1	1	5	5	11	23
HOLLANDA	0	1	3	2	1	7
İSVİÇRE	0	1	1	5	1	8
PORTEKİZ	0	0	2	10	2	14
TÜRKİYE	0	0	1	0	7	8
TOPLAM	1	3	12	22	22	60

Ülkelerin sporcularının **cesarete değer verme durumuna göre** iki yönlü tablolarda verilen yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre (Z testi), istatistik bakımından anlamlı-önemli ($p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde) bulunanlar: Fransa-İsviçre (katılıyorum) Z:-3.07 $p < 0.01$, Fransa-Portekiz (katılıyorum) Z:-3.90 $p < 0.01$, Fransa-Hollanda (katılıyorum) Z:2.64 $p < 0.01$, Fransa-Portekiz (tamamen katılıyorum) Z:2.64 $p < 0.01$, İsviçre-Türkiye (tamamen katılıyorum) Z:-4.54 $p < 0.01$, Portekiz-Türkiye (katılıyorum) Z:5.92 $p < 0.01$, Portekiz-Türkiye (tamamen katılıyorum) Z:-5.69 $p < 0.01$

Tablo: 6 Sağlığa Değer Verme Durumu

ÜLKELER	HİÇ KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	FİKRİM YOK	KATILIYORUM	TAMAMEN KATILIYORUM	TOPLAM
FRANSA	1	0	4	6	12	23
HOLLANDA	0	0	3	3	1	7
İSVİÇRE	0	0	1	5	2	8
PORTEKİZ	0	2	2	2	8	14
TÜRKİYE	0	0	2	0	6	8
TOPLAM	1	2	12	16	29	60

Ülkelerin sporcularının sağlığa değer verme durumuna göre iki yönlü tablolarda verilen yanıtların oranlarının karşılaştırmasına göre (Z testi), istatistik bakımından anlamlı-önemli ($p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde) bulunanlar: Fransa-İsviçre (katılıyorum) Z:-2.678 $p < 0.01$, Fransa-Türkiye (katılıyorum) Z:2.85 $p < 0.01$, İsviçre-Portekiz (katılıyorum) Z:2.28 $p < 0.05$, İsviçre-Türkiye (tamamen katılıyorum) Z:-2.31 $p < 0.05$

SONUÇ VE TARTIŞMA

Çalışmaya katılanların büyük çoğunluğu (%52), 20-22 yaş grubundadırlar. Büyükşehirde (%34) ve şehirde (%27) doğmuşlardır. Türkiye sporcularında köy, kasaba ve ilçe'de doğum yerleri yok, diğer dört ülkede vardır. Köy, kasaba veya ilçelerin refah ve gelişmişlik seviyeleri her ülkede farklı olduğu için, adı geçen ülkeler için yorum yapmak zordur. Diğer ülkeler birbirleriyle yapılan oran karşılaştırmasında adı geçen yerleşim birimleriyle istatistiki açıdan önemli olduğu halde ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$), Portekiz-Türkiye, büyükşehir'de istatistiki açıdan önemlidir ($p < 0,05$).

Portekiz-Türkiye, Üniversite'de şu anda eğitim görülen yer bakımından yine büyükşehir'de istatistiki açıdan önemlidir ($p < 0,01$). Hollanda-İsviçre ve Hollanda-Portekiz ilçe'de önemlidir ($p < 0,05$). Bu bize, adı geçen ülkelerin Üniversitelerinin ilçe'lerde olduğunu gösterdiği gibi, farklı ülkelerdeki yerleşim yerlerinin gelişmişlik düzeylerinin anlam bakımından farklı olması nedeniyle, yorum güçlüğü getirmektedir.

Araştırma grubu, Üniversite'nin tatil döneminde büyükşehir'de (%37) ve şehirde (%37) yaşamaktadır. Babalarının meslekleri işçi (%25) ve serbest meslek (özel işyeri sahibi veya kendi adına çalışan - %18), yoğunluktur. Babaları ilköğretim (%43) ve lise (%25) mezunlardır. İşçi meslek yoğunluklu olmalarıyla anlamlıdır. Anneleri aynı sayıda işçi (%23) ve ev kadını (%23) meslek grubundadırlar. Üçüncü yoğunluk öğretmen (%20) meslek grubundadır. Lise mezunu (%37) ve Üniversite (%28) mezunlardır. Babalarının %8'i Üniversite mezunuyken, annelerinin %28'i Üniversite mezunudur.

Araştırma grubu aileleriyle beraber (%50) yaşamaktadırlar. İkinci yoğunluk yalnız yaşama (%30) şeklindedir. Ailelerin aylık gelirleri 100-200 Amerikan Doları seviyesindedir (%50). 100 Amerikan Doları'nın altında aylık gelire sahip olanlar %30'dur. Sporcuların kendilerinin aylık gelirleri ise 500 Amerikan Doları ve üzerindedir (%32). Bu da Voleybol sporundan para kazandıklarını göstermektedir. 100 Amerikan Doları ve altında aylık gelire sahip sporcular %27'dir. Ailelerinden veya herhangi bir yerden her ay maddi destek alanlar %72'dir ve bunların %32'si 500 Amerikan Doları ve üzeri geliri olan sporculardır. Maddi destek aldıkları yer kulüpleridir. Sporcuların %23'ü herhangi bir yerden maddi destek almamaktadırlar.

Oturdukları ev kendi mülkiyetleridir (%52). Kiralayanlar ise %43'dür. Avrupa'da ev denilince, müstakil ve bağımsız ikamet yeri anlaşılmalıdır. Lüks ev ise, daha büyük müstakil ve bağımsız ikamet yeri, yani villalardır. Sporcuların %23'ü bu müstakil ve bağımsız ev tipinde, %12'si villada oturmaktadırlar. Apartman dairesinde (court) oturanlar (%48) ise çoğunluktadır. Türkiye örneklemini aileye önem vermektedir. Sayı bakımından fazla örneklemini olan Fransa (%38) da aileye önem vermektedir. İki ülke, aralarındaki oran bakımından ($P < 0,05$) düzeyinde önemlidir.

İsviçre-Portekiz ve İsviçre-Türkiye örneklemini anlayışlı ve temiz kalpli olma durumunda önemlidir ($p < 0,05$). Ticarete dürüst olma, İsviçre-Türkiye örnekleminde nötr-fikri yok'tur ($p < 0,05$). Anne ve babaya itaat etmek Portekiz-Türkiye örnekleminde önemlidir ($p < 0,05$). Her şeyi araştırmacı olmaya Fransa-Türkiye örneklemini hiç katılmamakla önemlidir ($p < 0,01$). Arkadaşa sadık kalma Fransa-Hollanda örneklemini açısından önemlidir ($p < 0,05$). Dostluğa önem verme Fransa-Hollanda örnekleminde tamamen ($p < 0,01$), Fransa-İsviçre ($p < 0,05$) ve Fransa Türkiye ($p < 0,01$) örnekleminde kısmen katılmakla önemlidir.

Portekiz-Türkiye örneklemini vergi kaçırmak istememektedir ($p < 0,05$). Fransa-Hollanda ve Fransa-İsviçre örneklemini, dünyayı barış içinde görmek istemektedirler ($p < 0,01$). Her türlü sorunu aşmayı Fransa-İsviçre ($p < 0,01$) ve Hollanda-İsviçre ($p < 0,05$) örneklemini istememektedirler ($p < 0,01$).

Fransa-Hollanda örneklemini, başkalarına borç para vermeyi istememektedir ($p < 0,01$). Araştırmaya katılan tüm ülkelerin örneklemleri, başkalarının haklarına saygı göstermektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Yine aynı bütün ülkelerin örneklemini iyilik yapan insanlara karşılığını manevi olarak ödemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$).

Özel günlerde aileyle beraber olmayı bütün ülkelerin örneklemleri istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa-İsviçre örneklemleri, gerektiğinde yalan söylenmesi gerektiği düşüncesindedir ($p < 0,05$). Yine aynı ülkeler Fransa ve İsviçre örneklemleri, her şeyi bilmek istemektedir ($p < 0,05$). Fransa-İsviçre ($p < 0,01$), Fransa-Hollanda ($p < 0,05$) ve İsviçre-Portekiz ($p < 0,01$) örneklemleri bilgiye önem vermektedirler. Fransa-İsviçre ($p < 0,05$) ve İsviçre-Türkiye ($p < 0,05$) örneklemleri başkaları hakkında kötü konuşabilmekte, Hollanda-Portekiz örneklemleri bu düşünceye hiç katılmamaktadırlar ($p < 0,01$). Fransa-Hollanda ($p < 0,01$) ve Hollanda-Türkiye ($p < 0,05$) örneklemleri kendi borçlarını unutmaktadırlar. Portekiz-Türkiye örneklemleri, tüm gerçekleri bilmek istemektedir ($p < 0,05$).

Tüm canlıları sevmek düşüncesi tüm ülkelerde nötr'dür. Yaşça büyüklerin söylediklerini yapmak düşüncesine de nötr yanıt vermişlerdir. Hollanda-Türkiye örneklemleri cesurdur ($p < 0,05$). Çevreyi temiz tutmak düşüncesi Fransa-Türkiye örneklemlerinde gereksizdir ($p < 0,05$).

Fransa-Hollanda ($p < 0,01$) ve Hollanda-Türkiye ($p < 0,05$) örneklemleri demokrat yapıyı savunmaktadırlar. Okullardaki başarıya tüm ülkelerin tüm örneklemleri önem vermektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Dış görünüme tüm ülkelerin tüm örneklemleri önem vermektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa, Hollanda ve Portekiz ülkelerinin birbirleriyle karşılaştırmalarında dindar olmak önemli değilken ($p < 0,01$), bu ülkelerin diğerleriyle olan karşılaştırmasında dindar olmak önemlidir ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa-Hollanda örneklemleri, dini ibadetleri yerine getirmek istemektedir ($p < 0,01$). İsviçre-Türkiye ($p < 0,01$) ve Portekiz -Türkiye ($p < 0,05$) örneklemleri doğa ile uyum içerisinde olmak istememektedirler. Fransa-Hollanda ($p < 0,05$) ve Fransa - İsviçre ($p < 0,01$) örneklemleri doğayı sevmektedirler. Fransa-Portekiz ve İsviçre- Portekiz örneklemleri maddi bakımdan bağımsız olmak istemektedirler ($p < 0,05$).

Tüm ülkelerin örneklemleri şakacı olmayı istemekte veya sevmektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa-Hollanda örneklemleri eşitlik taraftarıdır ($p < 0,05$). Portekiz-Türkiye örneklemleri evlendikten sonra anne ve babayla yaşamayı istemektedir ($p < 0,05$). Fransa-İsviçre ($p < 0,01$) ve Fransa-Türkiye ($p < 0,05$) örneklemleri geleneklere sadık kalmak istemektedirler. İsviçre-Türkiye örneklemleri çok bilgili olmak istememektedir ($p < 0,05$). Gerçek dostluğa sahip olmayı tüm ülkelerin tüm örneklemleri istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$).

Günahlardan kurtulmak için dua etmeyi Fransa-Türkiye ($p < 0,01$) ve Fransa-Hollanda ($p < 0,05$) örneklemleri istemektedirler. Fransa-Hollanda ve Hollanda-Portekiz ($p < 0,01$) ile Hollanda-İsviçre ($p < 0,05$) dünyayı güzellikler içerisinde görmek istemektedirler. Fransa-İsviçre örneklemleri adaletsizliğe karşı çıkmaktadır ($p < 0,05$). Kendi yaşamının anlamını bilmek tüm ülkelerin tüm örneklemleri açısından önemlidir ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$) Fransa-Portekiz ve Portekiz-Türkiye örneklemleri yaşamda sürekli değişiklik istemektedirler ($p < 0,01$). İsviçre-Portekiz ($p < 0,05$) ve İsviçre-Türkiye örneklemleri ($p < 0,01$) yaşamdan zevk almaktadırlar. Tüm ülkelerin örneklemleri hayır-yardım işlerinde bulunmak istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$) . Hollanda-Türkiye örneklemleri paranın herşey olduğuna inanmamaktadır ($p < 0,05$). Portekiz-Türkiye ($p < 0,01$) ve Fransa-Türkiye ($p < 0,05$) örneklemleri herşeyin ölçülü ve uyumlu olmasını istemektedirler. Fransa-İsviçre örneklemleri her zaman dürüstlükten yanadır ($p < 0,01$). Türkiye hariç tüm ülkelerin örneklemleri macera dolu bir yaşamı istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$).

Fransa-İsviçre örneklemleri hırslı ve ihtiraslı olmak istememektedir ($p < 0,01$). Hollanda-Türkiye örneklemleri iç huzurlu olmak istemektedir ($p < 0,05$). Tüm ülkelerin örneklemleri insanlararası ilişkilerde toleranslı olmaktan yanadırlar ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa- İsviçre örneklemleri insanlarla alay edilebileceğini belirtmektedir ($p < 0,05$). Tüm ülkelerin örneklemleri insanlara yardım ederek birlikte yaşamak istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa- Hollanda örneklemleri itaatli olmaktan yanadır ($p < 0,05$). Fransa-Türkiye ve Hollanda-Türkiye örneklemleri kendi kaderine razıdır ($p < 0,05$). Hollanda-Türkiye örneklemleri kendi görüşlerinin doğru olduğuna inanmaktadır ($p < 0,05$). Fransa-İsviçre örneklemleri yasalara saygı göstermekten yanadır ($p < 0,05$) Tüm ülkelerin örneklemleri her zaman kendilerinin karar vermesini istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa-Türkiye örneklemleri kendine saygılıdır ($p < 0,01$). Fransa-Türkiye örneklemleri kendini toplumun üyesi olarak görmektedir ($p < 0,01$). Fransa-İsviçre örneklemleri kendini kontrol edememektedir ($p < 0,01$). Hollanda-Türkiye ve Fransa-Türkiye örneklemleri mahkemede yalan şahitlikte bulunmak istememektedirler ($p < 0,01$).

Fransa-Hollanda ve Fransa-İsviçre örneklemleri ülke sorunlarıyla değil kendi sorunlarıyla ilgilenmektedirler ($p < 0,05$). Fransa-İsviçre ve Fransa-Portekiz örneklemleri ($p < 0,01$), Hollanda-İsviçre örneklemleri ($p < 0,05$) milliyetçi eğilime sahiptirler. Portekiz-Türkiye ve Fransa-Portekiz örneklemleri bir sosyal statüden diğerine geçmek için her türlü olumsuz insan davranışını sergileyebilmektedirler ($p < 0,05$). Fransa-Türkiye ve Portekiz-Türkiye örneklemleri zengin olmak için olumlu veya olumsuz seçenek yaratmamaktan yanadırlar ($p < 0,01$).

İsviçre-Portekiz ($p < 0,05$), Hollanda-İsviçre ($p < 0,01$), Fransa-Portekiz ($p < 0,05$) örneklemleri neşeli bir insan değildirlir. Tüm ülkelerin örneklemleri her olayda etkin rol almak istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Türkiye hariç tüm ülkelerin örneklemleri otoriter bir insan olmak istemektedirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa-İsviçre örneklemleri bugün yaşanan dünyayı ölümden sonraki dünyaya tercih etmektedirler ($p < 0,05$). Fransa-Hollanda, Hollanda-Portekiz ve Hollanda-Türkiye örneklemleri, seven bir insandırlar ($p < 0,01$). Fransa-Türkiye ve Portekiz-Türkiye örneklemleri kendinden yaşça büyük insanları sık ziyaret etmektedirler ($p < 0,05$). Tüm ülkelerin örneklemleri sorumluluk sahibidirler ($p < 0,01$ ve $p < 0,05$). Fransa-Hollanda ($p < 0,01$) ve Hollanda-Türkiye örneklemleri ($p < 0,05$) istikrarlı bir yaşam istemektedirler. Fransa-Portekiz ($p < 0,05$) ve Fransa-Türkiye ($p < 0,01$) örneklemleri tarihi eserleri korumaktadırlar. Fransa-İsviçre örneklemleri özgürlük ve temel hakların zaten insanlığın en doğal hakkı olduğu görüşündedirler ($p < 0,05$). Fransa-

Hollanda örneklemini toplum içerisinde saygılı olmaya katılmadıklarını belirtirken, zaten saygı gösterdiklerini, bunun ayrıca belirtilmesinin veya gösterilmesinin nezaketsizlik olacağı görüşündedirler ($p<0,05$).

Tüm ülkelerin örneklemi toplumdaki insanlarla bazı şeyleri paylaşmaktan yanadırlar ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Fransa-Türkiye örneklemini kendi ülkesinin inanç ve değerlerine bağlıdır ($p<0,05$). Fransa-Portekiz örneklemini ulusal güvenliğe önem vermektedirler ($p<0,01$) Tüm ülkelerin örneklemi üniversiteye girmek için her seçeneği denememektedirler ($p<0,05$). Fransa-Türkiye, Fransa-İsviçre ve Fransa-Hollanda örneklemi vatan için ölmeye hazırdırlar ($p<0,05$).

Fransa-Türkiye örneklemini vergileri zamanında ve tam ödemekten yanadırlar ($p<0,01$). Fransa-Hollanda ve Fransa-İsviçre örneklemi yaptıkları şeylerden vicdan azabı duymadıklarını belirtirken, yaşamın gerçekleri içinde herşeyin var olabileceğini belirtmektedirler ($p<0,01$). İsviçre-Türkiye ($p<0,01$), Fransa-Türkiye ($p<0,05$) ve Fransa-İsviçre ($p<0,05$) örneklemi yalansız bir dünya istemektedirler. Tüm ülkelerin örneklemi yaratıcı olma düşüncesindedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Hollanda-Türkiye ($p<0,01$) ve İsviçre-Türkiye ($p<0,05$) örneklemi ahlak'a ve ahlaklı olmaya önem vermektedirler. Fransa-Türkiye örneklemini aileye büyük önem vermektedir ($p<0,01$).

Tüm ülkelerin örneklemi akrabalık ilişkilerine önem vermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Tüm ülkelerin örneklemi anayasa ve hukuk kurumuna önem vermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Fransa-Hollanda ($p<0,01$) ve Fransa-Türkiye ($p<0,05$) arkadaşlığa değer vermektedirler. Portekiz-Türkiye örneklemini banka kurumuna önem vermektedir ($p<0,05$). Fransa-Türkiye ($p<0,01$) ve Portekiz-Türkiye ($p<0,05$) için ulusal bayrak önemlidir. Fransa- İsviçre örneklemini belediye kurumuna önem vermektedir ($p<0,01$). Tüm ülkelerin örneklemi borsa kurumuna önem vermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).

Fransa-İsviçre ($p<0,01$) ve İsviçre-Portekiz ($p<0,05$) örneklemi demokrasiye inanmakta ve güvenmektedirler. Fransa-Portekiz örneklemini, kiliseye değer vermektedir ($p<0,01$). Fransa-Hollanda örneklemini devlet kurumuna önem vermemektedir, kendilerini tek bir ülke değil, dünya vatandaşı görmektedirler ($p<0,01$). Fransa-Hollanda ($p<0,05$) ve Fransa-Türkiye ($p<0,01$) örneklemi din kurumuna inanmaktadır. Tüm ülkelerin örneklemi eğitim kurumuna önem vermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Fransa-Hollanda örneklemini için ekonomi kurumu çok önemlidir ($p<0,01$).

Fransa-Türkiye örneklemini için hukuk kurumu önemlidir ($p<0,01$). Fransa-Portekiz ($p<0,05$) ve Fransa-Türkiye örneklemi için hükümet kurumu önemsizdir. Tüm ülkelerin örneklemi için cesaretli olmak insanlık için önemlidir ($p<0,01$). Hollanda-Türkiye örneklemini için kitap önemlidir ($p<0,05$). Hollanda-Türkiye örneklemini için kitle iletişimi önemlidir ($p<0,05$). Fransa- İsviçre örneklemini için müzik önemlidir ($p<0,05$). Portekiz hariç tüm ülkelerin örneklemi için okul çok önemlidir ($p<0,01$ ve $p<0,05$).

Portekiz-Türkiye örneklemini için ordu çok önemlidir ($p<0,01$). Portekiz-Türkiye ($p<0,01$) ve Hollanda-Türkiye ($p<0,05$) örneklemi için öğretmen değerlidir. Portekiz hariç, tüm ülkelerin örneklemi için para önemsizdir ($p<0,05$). Fransa-Hollanda ve Fransa-İsviçre örneklemi siyasal partilere değer vermemektedirler ($p<0,05$). Tüm ülkelerin örneklemi için polis kurumu önemlidir ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Tüm ülkelerin örneklemi için sağlık önemlidir ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Fransa-Türkiye örneklemini için sanayi önem verilmesi gereken bir kurumdur ($p<0,05$).

Tüm ülkelerin örneklemi için sinema değersiz-önemsizdir ($p<0,01$ ve $p<0,05$). Fransa-Portekiz ve Portekiz-Türkiye örneklemi için sosyal güvenlik kurumu önem verilmesi gereken bir kurumdur ($p<0,01$). Fransa-Hollanda ve Hollanda-Türkiye örneklemi için spor kurumu önemlidir ($p<0,01$). Fransa-Hollanda ($p<0,01$) ve İsviçre-Türkiye ($p<0,05$) örneklemi için tiyatro önemlidir. Ulusal marş, Fransa-İsviçre ($p<0,05$) ve Portekiz-Türkiye ($p<0,01$) örneklemi için önemli ve değerlidir.

Tüm ülkelerin örneklemi gözönüne alındığında tüm ülkeler için geçerli ortak sosyal değerler şunlardır:

- 1- Başkalarının haklarına saygı göstermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$)
- 2- İyilik yapan insanlara karşılığını manevi olarak ödemektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$)
- 3- Özel günlerde aileyle beraber olmayı istemektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$)
- 4- Tüm canlıları sevmek düşüncesi tarafsız- nötr'dür.
- 5- Yaşça büyüklerin söylediklerini yapmak düşüncesi tarafsız-nötr'dür.
- 6- Okullardaki başarıya önem vermektedirler.
- 7- Hayır-yardım işlerinde bulunmak istemektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 8- Türkiye hariç tüm ülkelerin örneklemi macera dolu bir yaşam istemektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 9- İnsanlara yardım ederek birlikte yaşamak istemektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 10- Her olayda etkin rol almak istemektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 11- Türkiye hariç tüm ülkelerin örneklemi otoriter bir insan olmak istemektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 12- Sorumluluk sahibidirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 13- Toplumdaki insanlarla bazı şeyleri paylaşmaktan yanadırlar ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 14- Üniversiteye girmek için her seçeneği denememektedirler ($p<0,05$).

- 15- Yaratıcı olma düşüncesindedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 16- Akrabalık ilişkilerine önem vermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 17- Anayasa ve hukuk kurumuna önem vermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 18- Borsa kurumuna önem vermektedirler ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 19- Cesaretli olmak önemlidir ($p<0,01$).
- 20- Portekiz hariç tüm ülkelerin örneklemi için okul çok önemlidir ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 21- Portekiz hariç tüm ülkelerin örneklemi için para önemsizdir ($p<0,05$).
- 22- Polis kurumu önemlidir ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 23- Sağlık önemlidir ($p<0,01$ ve $p<0,05$).
- 24- Sinema değersiz- önemsizdir ($p<0,01$ ve $p<0,05$).

Sonuçlarımız, varolan durum tespiti taşımakta ve sporcular üzerinde yapılan ilk çalışma olması bakımından ve sosyal değerlerle ilgili başka kurum ve gruplarla yapılan çalışmaların daha geniş yaş grubu aralığı ve evreninden oluşması nedeniyle, bizim çalışmamıza destekleyici referanslar olarak değerlendirilmemiş ve yorum derinliği yapılmamıştır.

KAYNAKLAR

1. Yaman, M., “Kişilerin Değerleri İle Birlikte Çalışmayı Tercih Ettikleri Kişilerin Özellikleri Arasındaki İlişkiler”, T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngilizce İşletme Anabilim Dalı Örgütsel Davranış Bilim Dalı Doktora Tezi, s.16-17, İstanbul, 2001
2. Bozkurt, T., Endüstri ve Örgüt Psikolojisi, Türk Psikologlar Derneği, s.83-102, İstanbul, 1996
3. Uyguç, N., “Geleceğin Yöneticilerini Yetiştiren İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Ve Öğretim Üyelerinin Bireysel Değerleri ve Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme” 9.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler, s. 223, 24-26 Mayıs, 2001
4. Bilgin, N., Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar, Sistem Yayıncılık, s. 83, İstanbul, 1995
5. Meglino, B. M. E. C. Ravlin, Individual Values In Organizations: Concepts, Controversies And Research, Journal of Management, 24 (3), s. 351-395,1998
6. Fichter, J. Sosyoloji Nedir?, (çev: Nilgün Çelebi), Atilla Kitapevi, s.142, Ankara, 1996
7. Kudryaşov, G., “Türkiye ve Rusya Federasyonu Gençlerinin Sosyal Değer Anlayışlarının Karşılaştırılması” T.C.Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, s. 4-24, Konya, 2002
8. Rokeach, M., The Nature of Human Values, The Free Press, NewYork, 1973
9. Mengüşoğlu, T., Felsefeye Giriş, Remzi Kitapevi, s.198, İstanbul, 1997
10. Güngör, E. “Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar” Profesörlük Tezi, Ötüken Yayınları, s. 28, İstanbul, 1998
11. Durkheim, E., Toplum Bilimsel Yöntemin Kuralları, (çev. Cemal B.Akal), Engin Yayıncılık, s. 36 İstanbul, 1995